

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย รวมทั้งการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะของการวิจัย ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในรายละเอียดของจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน และการวัดผล ของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัญหาของการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม คือ

ก. กลุ่มผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ผู้อำนวยการหน่วยศึกษานิเทศก์ หัวหน้ากองโรงเรียน

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา ที่เกี่ยวข้องทุกคน จำนวน 50 คน

ข. กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่หรือผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้ร้อยละ 50 ของโรงเรียนที่อยู่ใน 24 เขต และโรงเรียนที่อยู่ในความควบคุมดูแลของกองโรงเรียน สำนักการศึกษา จำนวน 258 คน

ค. กลุ่มครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งที่สอนมาแล้วหรือผู้ที่กำลังเริ่มสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ร้อยละ 50 ของโรงเรียนที่อยู่ใน 24 เขต และโรงเรียนที่อยู่ในความควบคุมดูแลของกองโรงเรียน สำนักการศึกษา จำนวน 500 คน

รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 808 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา จากเอกสารและดำเนินการดังนี้

2.1 การศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารดังต่อไปนี้ คือ หลักสูตร แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย คู่มือปฏิบัติการกรมสร้างนิสัย รายงานติดตามผลการใช้หลักสูตรของกรมวิชาการ รายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร และรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

2.2 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำหัวข้อของจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน และการวัดผล จากแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ และคู่มือปฏิบัติการกรมสร้างนิสัย ของ

กรมวิชาการมาสร้างเป็นข้อคำถาม จากนั้นจึงได้ปรับปรุงเครื่องมือด้วยการรวบรวมข้อวิจารณ์ และข้อเสนอแนะด้วยการสัมภาษณ์ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษาในศูนย์พัฒนา หลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิในสำนักงานฯ แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ผู้ควบคุม การวิจัย ตรวจสอบแก้ไข ความบกพร่องให้ได้เครื่องมือที่ถูกต้องตามหลักวิชา หลังจากนั้นจึง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ และได้นำข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างประชากรมาปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถาม และขอความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยในการแก้ไขแบบสอบถามเป็นครั้งสุดท้าย จึงได้แบบสอบถามฉบับจริง ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ (check list) แบบเติมคำ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) และแบบปลายเปิด (open-ended)

เมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ ได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความ เชื่อมั่นของผู้บริหารและครูผู้สอน .97 และ .98 ตามลำดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเป็นบาง ส่วน และใช้บริการทางไปรษณีย์บางส่วน นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ขอให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน การศึกษา และครูใหญ่หรือผู้อำนวยการในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ประสานงานและ เก็บรวบรวมข้อมูลส่งผู้วิจัย แบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไป 808 ฉบับ ได้รับคืนมาทำการวิจัยได้ 708 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.62

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1 กลุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย มี 3 กลุ่มคือ
  - 4.1.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา
  - 4.1.2 กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา
  - 4.1.3 กลุ่มครูผู้สอน

4.2 การหาค่าสถิติในการวิจัย

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีหาค่าร้อยละ (Percent) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งเป็นแบบ One-way analysis เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในรายละเอียดของ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน และการวัดผลของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

4.2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูและผู้บริหาร ใช้วิธีหาค่า t (t-test) และค่า F (F-test) ซึ่งเป็นแบบ One-way analysis of variance เพื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

4.2.4 การวิเคราะห์ปัญหาของครู

ก. ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

วิเคราะห์ปัญหาของครูเกี่ยวกับการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ข. ใช้วิธีหาความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ปัญหาที่ครูผู้สอนประสบมากที่สุดในการสอนแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีวัดผลที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน ใช้วิธีหาความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์วิธีวัดผลที่ครูผู้สอนใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

สรุปผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นสองส่วนคือ ส่วนแรกเป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมการอภิปรายผลการวิจัย ส่วนที่สองเป็นการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะทั่วไป รายละเอียดมีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิเคราะห์

1.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1.1 ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารฯ จำแนกตามเพศ มีจำนวนเท่ากัน คือมีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี พื้นความรู้วุฒิสามัญส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.42) จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม.6) และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นส่วนมาก (ร้อยละ 73.68) ส่วนวุฒิปริญญาอื่น ๆ ที่ได้รับการอบรมเพิ่มเติมหลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็น ส่วนน้อย (ร้อยละ 2.63) มีอายุราชการที่สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ระหว่าง 11 – 20 ปี เป็นส่วนมาก (ร้อยละ 78.95) ตำแหน่งตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา ระดับ 5 เป็นส่วนใหญ่ และเคยมีประสบการณ์ในการสอน ชั้น ป.1 – 7 เป็นระยะเวลา 6 – 10 ปี เป็นส่วนมาก (ร้อยละ 42.11) นอกจากนั้นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.47) ยังเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเรื่อง การใช้หลักสูตรใหม่ โดยศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร เป็นผู้จัด ใช้ระยะเวลาการอบรม 3 – 5 วัน และเคยเข้ารับการประชุมสัมมนา เรื่อง

การติดตามผลการใช้หลักสูตร ป.1 เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.26) โดยศูนย์พัฒนาหลักสูตร
กรมวิชาการ เป็นผู้จัด ใช้ระยะเวลาการสัมมนา 3 วัน

1.1.2 ผู้บริหารในสถานศึกษา ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.91) เป็นชาย
ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 38.64) มีอายุอยู่ในระหว่าง 41 - 50 ปี พื้นความรู้วุฒิสำัญญส่วนใหญ่
(ร้อยละ 74.55) จบประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.6) และส่วนมาก (ร้อยละ 54.55)
สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ส่วนวุฒิปริญญาอื่น ๆ ที่ได้รับการอบรมเพิ่มเติมหลังจาก
สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 0.45) มีอายุราชการที่สังกัดสำนัก
การศึกษา กรุงเทพมหานคร ระหว่าง 11 - 20 ปี เป็นส่วนมาก (ร้อยละ 41.36) ดำรง
ตำแหน่งครูใหญ่และอาจารย์ใหญ่ ระดับ 5 เป็นส่วนใหญ่ และเคยมีประสบการณ์ในการสอนชั้น
ป.1 - 7 เป็นระยะเวลา 6 - 10 ปี เป็นส่วนมาก (ร้อยละ 26.82) นอกจากนั้นส่วนใหญ่
(ร้อยละ 90.91) ยังเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 โดยศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร เป็นผู้จัด ใช้ระยะเวลาการอบรม 3 - 7 วัน ส่วน
ผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการประชุมสัมมนามีเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 58.64) อีกจำนวนหนึ่งคือผู้ที่เคย
เข้าประชุมสัมมนาเรื่อง การใช้หลักสูตรใหม่ โดยศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร เป็นผู้จัด ใช้
ระยะเวลาการสัมมนา 3 วัน

1.1.3 ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.89) เป็นหญิง มีอายุอยู่ใน
ระหว่าง 21 - 30 ปี พื้นความรู้วุฒิสำัญญส่วนใหญ่ จบประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (มศ.3)
และสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 82.22) ส่วนวุฒิปริญญา
อื่น ๆ ที่ได้รับการอบรมเพิ่มเติมหลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเป็นส่วนน้อย
(ร้อยละ 0.44) มีอายุราชการระหว่าง 1 - 10 ปี เป็นส่วนมาก (ร้อยละ 57.78) ส่วน
ใหญ่ (ร้อยละ 35.56) ดำรงตำแหน่งครูระดับ 3 และส่วนมาก (ร้อยละ 56.89) มี
ประสบการณ์ในการสอนชั้น ป.1 เป็นระยะเวลา 1 - 5 ปี นอกจากนั้นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.44)

ยังเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร และหมวดการศึกษาอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นผู้จัดใช้ระยะเวลาการอบรม 3 - 10 วัน และเคยเข้ารับการประชุมสัมมนา (ร้อยละ 62.22) เรื่องปัญหาการสอนตามหลักสูตรใหม่ โดยศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร ร่วมกับอาจารย์วิทยาลัยครูเป็นผู้จัดใช้ระยะเวลาการสัมมนา 1 วัน

1.2 ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในรายละเอียด จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน และการวัดผลของแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ไว้ 3 ระดับ ในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ข้อคิดเห็นที่เกี่ยวกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและการวัดผล แต่ละข้อกระทงในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีดังนี้

- (1) ถ้าข้อกระทงใดในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีผู้ตอบให้ความคิดเห็นว่า มาก แสดงว่า ข้อกระทงนั้นเข้าใจอยู่แล้ว
- (2) ถ้าข้อกระทงใดในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า ปานกลางค่อนข้างไปทางมาก แสดงว่าข้อกระทงนั้นเข้าใจอยู่แล้ว
- (3) ถ้าข้อกระทงใดในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า ปานกลางค่อนข้างไปทางน้อย และต้องปรับปรุงทุกด้าน แสดงว่าข้อกระทงนั้นควรนำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงใหม่ทั้งหมดหรือเป็นบางส่วน

หมายเหตุ ปานกลางค่อนข้างไปทางมาก ให้นำหนักคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.73 ขึ้นไป
ปานกลางค่อนข้างไปทางน้อย ให้นำหนักคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.73 ลงมา

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประเมินข้อกระทงในแบบสอบถามโดยเสรีที่ผู้วิจัยได้แยกถามเกี่ยวกับ กลุ่มประสบการณ์สร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งผู้วิจัยแยกลงไปเป็น 5 กลุ่มประสบการณ์ย่อย อันได้แก่ จริยศึกษา ศิลปศึกษา คนตรีและนาฏศิลป์ พลศึกษา และกิจกรรมสร้างนิสัย ผลการวิเคราะห์

1.2.1 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับจุดประสงค์ของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ย่อย
ผู้วิจัยได้แบ่งไว้เป็น 3 ด้านคือ การใช้ภาษาเข้าใจง่าย นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ และเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นเรียงลำดับจากที่เห็นว่าใช้ได้แล้ว ที่ควรแก้ไขบางส่วน ที่ควรแก้ไขทั้งหมด ความเห็นดังกล่าวประมวลแล้ว สรุปได้ดังนี้

ก. จุดประสงค์ที่ใช้ได้อยู่แล้ว คือ

1. จริยศึกษา มีอยู่ 3 ข้อคือ

1.1 ช่วยเหลือคนและสัตว์ให้พ้นจากความทุกข์ได้ตามกาลเทศะ

1.2 ปฏิบัติตนเป็นคนมีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลาได้อย่างสม่ำเสมอ

1.3 มองหน้าที่ที่จะปฏิบัติต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. ศิลปศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

2.1 แสดงออกตามรูปแบบที่ต้องการอย่างมั่นใจ

2.2 มีความเป็นระเบียบ รักสวย รักงาม

3. คนตรีและนาฏศิลป์ มีอยู่ 3 ข้อคือ

3.1 ทำจังหวะตามท่าคนและสัตว์ เดิน วิ่ง ใต้อย่างอิสระ

3.2 ร้องเพลงตามทำนองจังหวะและใช้น้ำเสียงใต้อย่างเหมาะสม

3.3 ใช้ภาษาท่าทางเป็นสื่อความหมายได้

4. พลศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

4.1 เลียนแบบการเคลื่อนไหวของสัตว์และสิ่งต่าง ๆ ได้

4.2 ออกกำลังกายโดยใช้จังหวะประกอบและเกิดความสนุกสนาน

เพลิกเพลิน

5. กิจกรรมสร้างนิสัย มีอยู่ข้อเดียวคือ "สามารถพูดขอบคุณ ขอโทษ ขอโทษได้ถูกต้อง"

ข. จุดประสงค์ที่ควรนำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงใหม่ทั้งหมด มีเพียงเฉพาะ คนตรีและนาฏศิลป์เท่านั้น ที่เห็นว่าควรแก้ไขปรับปรุงใหม่ คือ "บอกความแตกต่างของเพลงไทย เคนและเพลงไทยสากลได้พอสมควร"

ค. จุดประสงค์ที่ควรนำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงบางส่วน มีเพียงเฉพาะ กิจกรรมสร้างนิสัยเท่านั้นที่เห็นว่า ควรแก้ไขปรับปรุงบางส่วนคือ "ยอมรับผิดเมื่อตนทำผิด"

1.2.2 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ย่อย ผู้วิจัยได้แยกไว้เป็น 3 ด้านคือ ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นเรียงลำดับจากที่เห็นว่าใช้ได้แล้วทั้งหมด ทุกกลุ่มประสบการณ์ย่อย ความเห็นดังกล่าวประมวลแล้วสรุปไว้ดังนี้

ก. เนื้อหาที่ใช้ได้อยู่แล้ว

1. จริยศึกษา มีอยู่ 3 ข้อคือ

1.1 ความเมตตากรุณา

1.2 ตรงเวลา วินัยดี ถีถ้วน

1.3 ความจงรักภักดี

2. ศิลปศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

2.1 การปั้นรูปแบบคนและสัตว์

2.2 การสร้างภาพปะจากเศษวัสดุ เช่น ภาพปะจากภาพหนังสือพิมพ์

3. ดนตรี-นาฏศิลป์ มีอยู่ 3 ข้อคือ

3.1 จังหวะการเคลื่อนไหวในการเดิน วิ่ง กระโดด ของคนและสัตว์

3.2 พังเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากล

3.3 ภาษาท่า (ยิ้ม รัก ไป มา ฉับ เชน คอย ขอ คม และท่าน)

4. พลศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

4.1 การจับสัตว์

4.2 เกมมอญซ่อนผ้า เกมเก้าอี้คนตรี ฯลฯ

5. กิจกรรมสร้างนิสัย มีอยู่ 2 ข้อคือ

5.1 การใช้คำพูดที่สุภาพ

5.2 ความซื่อสัตย์

1.2.3 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ย่อย ผู้วิจัยได้แยกเป็น 3 ด้าน คือ เขียนไว้ชัดเจน ครูสามารถปฏิบัติได้ และนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ กลุ่มตัวอย่างได้ใช้ความเห็นเรียงตามลำดับ จากที่เห็นว่าใช้ได้ แล้ว และที่ควรแก้ไขบางส่วน ความเห็นดังกล่าวประมวลแล้วสรุปได้ดังนี้

ก. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ใ้คงอยู่แล้ว

1. จริยศึกษา มีอยู่ 3 ข้อคือ

1.1 จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดง เช่น ละครสั้น ๆ เกี่ยวกับความเมตตา กรุณา

1.2 เล่นบทบาทสมมุติหรือแสดงละครเกี่ยวกับเรื่องการตรงต่อเวลา
ความมีระเบียบวินัย

1.3 จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
เช่น จักป๋ายนิเทศ และประดับธงชาติในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
วันสำคัญทางศาสนา

2. ศิลปะศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

- 2.1 นำดินที่นวดแล้วมาคลึงเป็นเส้นและคลึงเป็นแผ่น แล้วตัดต่อ
สร้างเป็นรูปง่าอ ๆ เกี่ยวกับคนและสัตว์
- 2.2 จัดตกแต่งผลงานที่ป้ายนิเทศในชั้น

3. ดนตรี-นาฏศิลป์ มีอยู่ 3 ข้อคือ

- 3.1 นักเรียนผลัดกันแสดงท่าการเดิน วิ่ง กระโดดของคนและสัตว์
- 3.2 ฝึกร้องตามครูเป็นวรรค ๆ และทำจังหวะด้วยเครื่องประกอบ
จังหวะ
- 3.3 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำท่าทางประกอบตามที่เพื่อนสั่ง

4. พลศึกษา มีอยู่ 3 ข้อคือ

- 4.1 ครูทำท่าทางต่าง ๆ ให้นักเรียนปฏิบัติตามเป็นตอน ๆ เช่น
ล้างหน้า การเคลื่อนไหวของสัตว์ชนิดต่าง ๆ
- 4.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 พวก พวกหนึ่งเป็นสัตว์อยู่ในเขตรอบที่
กำหนด แสดงท่าและร้องเสียงสัตว์นั้น ๆ ด้วย และอีกพวกหนึ่ง
เป็นผู้จับสัตว์ ทำท่าเป็นเขา ปืนต้นไม้ ฯลฯ
- 4.3 นักเรียนนั่งเป็นวงกลมชิดกันให้นักเรียนคนหนึ่งถือผ้าหรือเชือก
อยู่นอกวง เริ่มเล่นโดยให้คนถือผ้า เดินวนไปรอบ ๆ ไม้ให้ผู้นั่ง
มองเห็นผ้าที่ตนถือ พร้อมกับขยับแขนในวงร้องเพลงพร้อมให้จังหวะ

5. กิจกรรมสร้างนิสัย มีเพียงข้อเดียวคือ "ฝึกตามเหตุการณ์ เช่น
เมื่อครูแจกสิ่งของให้นักเรียน นักเรียนคนที่รับแล้วกล่าวคำว่า
"ขอบคุณครับ ขอขอบคุณค่ะ"

ข. กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ควรนำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงบางส่วน มีอยู่ 2 กลุ่ม ประสพการณ์ย่อย คือ

1. ดนตรี-นาฏศิลป์ มีเพียงข้อเดียวคือ "เล่าเรื่องเกี่ยวกับทำนอง จังหวะ ระหว่างเพลงไทยสากล เปรียบเทียบให้นักเรียนฟัง"

2. กิจกรรมสร้างนิสัย มีเพียงข้อเดียวคือ "ให้นักเรียนนำข่าวจาก หนังสือพิมพ์ หรือข่าวชาวบ้านที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์มาเล่าให้เพื่อนฟังแล้วช่วยกันวิจารณ์"

1.2.4 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสื่อการเรียนของแต่ละกลุ่มประสพการณ์ย่อย ผู้วิจัยได้แยกไว้เป็น 3 ด้านคือ ด้านดึงดูดความสนใจของผู้เรียน โรงเรียนสามารถ จัดหาได้ และครูสามารถนำไปใช้สอนได้ กลุ่มตัวอย่างก็ให้ความเห็นเรียงตามลำดับจากที่ เห็นว่า ใช้ได้แล้ว และที่ควรแก้ไขบางส่วน ความเห็นดังกล่าวประมวลแล้ว สรุปได้ดังนี้

ก. สื่อการเรียนที่ใช้ใ้ได้อยู่แล้ว คือ

1. จริยศึกษา มีอยู่ 3 ข้อคือ

1.1 รูปภาพประกอบนิทานความเมตตาคุณากร

1.2 ป้ายนิเทศเกี่ยวกับการตรงต่อเวลา วินัยดี ถี่ถ้วน

1.3 รูปภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา

วันสำคัญทางศาสนา ฯลฯ

2. ศิลปศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

2.1 ดิน เครื่องมือในการปั้น

2.2 ภาพปะติดปะต่อที่สำเร็จ

3. ดนตรี-นาฏศิลป์ มีเพียงข้อเดียวคือ "เครื่องเคาะจังหวะเช่น ฉาบ ฉิ่ง ฉาบ ฉิ่ง ฉาบ ฉิ่ง ฯลฯ"

4. พลศึกษา มีข้อเดียวคือ "เก้าอี้ เสนาะ เข็มขัด ฯลฯ"

ข. สื่อการเรียนรู้ที่ควรนำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงบางส่วน มีเพียงเฉพาะกลุ่มประสบการณ์ย่อยกลุ่มเดียวคือ ดนตรีและนาฏศิลป์ มีเพียงข้อเดียวคือ "เพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากล"

1.2.5 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ การวัดผลของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ย่อย ผู้วิจัยได้แยกไว้เป็น 3 ด้าน คือ วัดได้ตามจุดประสงค์ ครูสามารถปฏิบัติได้ และความจำเป็นต่อลักษณะวิชา กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นเรียงตามลำดับจากที่เห็นว่าใช้ได้แล้วทั้งหมดทุกกลุ่มประสบการณ์ย่อย ความเห็นดังกล่าวประมวลแล้วสรุปได้ดังนี้

ก. การวัดผลที่ใช้ได้อยู่แล้ว คือ

1. จริยศึกษา มีอยู่ 3 ข้อคือ

1.1 การสังเกตความสนใจ ความตั้งใจในขณะที่ร่วมกิจกรรม

1.2 ทดสอบโดยการตอบคำถาม

1.3 ประเมินผลก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้อ

2. ศิลปะศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

2.1 ตรวจผลงาน

2.2 สังเกตความสนใจ ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน

3. ดนตรี-นาฏศิลป์ มีอยู่ 3 ข้อคือ

3.1 สังเกตการปฏิบัติเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

3.2 สนทนาและซักถาม

3.3 สังเกตการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

4. พลศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

4.1 สังเกตจากการแสดงท่าทาง กิจกรรมที่กำหนดว่าทำได้ดีเพียงใด

4.2 สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมสัมพันธ์กับจังหวะได้มากน้อยเพียงใด

5. กิจกรรมสร้างนิสัย มีอยู่ 3 ข้อคือ

5.1 สังเกตการใช้คำพูดของนักเรียนว่าใช้ได้เหมาะสมกับโอกาสและบุคคลเพียงใด

5.2 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล

5.3 การทดสอบ

1.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร เช่นเดียวกับครู จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยแล้ว ผลการวิจัยซึ่งวิจัยได้เรียงลำดับความแตกต่างของความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยมีดังนี้

1.3.1 ข้อคิดของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวกับ จุดประสงค์ ก้านการใช้ภาษาเข้าใจง่าย นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ และเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ที่แตกต่างกันได้แก่

ก. จริยศึกษา มีอยู่ 3 ข้อคือ

1. ช่วยเหลือคนและสัตว์ให้พ้นจากความทุกข์ได้ตามกาลเทศะ
2. ปฏิบัติตนเป็นคนมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลาได้อย่างสม่ำเสมอ
3. บอกหน้าที่ที่จะปฏิบัติต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข. ศิลปศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

1. แสดงออกตามรูปแบบที่ต้องการอย่างมั่นใจ
2. มีความเป็นระเบียบ รักสวย รักงาม

ค. ดนตรี-นาฏศิลป์ มีอยู่ 2 ข้อ คือ

1. บอกความแตกต่างของเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากลได้พอสมควร
2. ใช้ภาษาท่าทางเป็นสื่อความหมายได้

ง. พลศึกษา มีอยู่เพียงข้อเดียว คือ "ออกกำลังกายโดยใช้จังหวะประกอบ และเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

จ. กิจกรรมสร้างนิสัย มีอยู่เพียงข้อเดียวคือ "ยอมรับผิดเมื่อคนทำผิด"

1.3.2 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวกับเนื้อหา ด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มีเพียง 4 กลุ่มประสบการณ์ย่อยที่เห็นว่าแตกต่างกัน (ส่วนพลศึกษาไม่แตกต่างกัน) ได้แก่

ก. จริยศึกษา มีอยู่ 3 ข้อคือ

1. ความเมตตากรุณา
2. ตรงเวลา วินัยดี ถีถ้วน
3. ความจงรักภักดี

ข. ศิลปะศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

1. การปั้นรูปแบบคนและสัตว์
2. การสร้างภาพปะจากเศษวัสดุ เช่น ภาพปะจากภาพหนังสือพิมพ์

ค. ดนตรี-นาฏศิลป์ มีอยู่ 3 ข้อคือ

1. จังหวะการเคลื่อนไหวในการเดิน วิ่ง กระโดด ของคนและสัตว์
2. ฟังเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากล
3. ภาษาท่า (ยิ้ม รัก ไป มา ฉับ เรอ คอย ขอ ก้ม และทวน)

ง. กิจกรรมสร้างนิสัย มีอยู่ 2 ข้อคือ

1. การใช้คำพูดที่สุภาพ
2. ความซื่อสัตย์

1.3.3 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เกี่ยวกับ กิจกรรมการเรียนการสอน ค่านเขียนไว้ชัดเจน ครูสามารถปฏิบัติได้ และนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ มีอยู่เพียง 4 กลุ่มประชากรย่อยที่เห็นว่าแตกต่างกัน (ส่วนพลศึกษาไม่แตกต่างกัน) ได้แก่

ก. จริยศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

1. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดง เช่น ละครล้น ๆ เกี่ยวกับความเมตตาการุณา
2. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เช่น จัดป้ายนิเทศและประดับธงชาติในวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันสำคัญทางศาสนา ฯลฯ

ข. ศิลปะศึกษา มีอยู่เพียงข้อเดียวคือ จัดตกแต่งผลงานที่ป้ายนิเทศในชั้น

ค. ดนตรี-นาฏศิลป์ มีอยู่ 2 ข้อคือ

1. ฝึกร้องตามครูเป็นวรรค ๆ และทำจังหวะด้วยเครื่องประกอบจังหวะ
2. เล่าเรื่องเกี่ยวกับทำนอง จังหวะระหว่างเพลงไทยสากลเปรียบเทียบกับให้นักเรียนฟัง

ง. กิจกรรมสร้างนิสัย มีอยู่ 2 ข้อคือ

1. ฝึกตามเหตุการณ์ เช่น เมื่อครูแจกสิ่งของให้นักเรียน นักเรียนคนที่รับแล้วกล่าวคำว่า "ขอบคุณครับ ขอขอบคุณค่ะ"
2. ให้นักเรียนนำข่าวจากหนังสือพิมพ์หรือข่าวชาวบ้านที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์มาเล่าให้เพื่อนฟังแล้วช่วยกันวิจารณ์

1.3.4 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวกับสื่อการเรียน ค่านถึงคุณค่าความสนใจของผู้เรียน โรงเรียนสามารถจัดหาได้ และครูสามารถนำไปใช้สอนได้ นั้น มีเพียง ดนตรี-นาฏศิลป์ เท่านั้น ที่กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าแตกต่างกันคือ "เพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากล" นอกนั้นกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าไม่แตกต่างกัน

1.3.5 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวกับการวัดผล คำนำวัดได้ตามจุดประสงค์ ครูสามารถปฏิบัติได้ และความจำเป็นต่อลักษณะวิชา มีอยู่เพียง 4 กลุ่มประสบการณ์ย่อยที่เห็นว่าแตกต่างกัน (ส่วนศิลปะศึกษาไม่แตกต่างกัน) ได้แก่

ก. จริยศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

1. การสังเกตความสนใจ ความตั้งใจในขณะที่ร่วมกิจกรรม
2. ทดสอบโดยการตอบคำถาม

ข. ดนตรี-นาฏศิลป์ มีอยู่เพียงข้อเดียวคือ สังเกตการปฏิบัติเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

ค. พลศึกษา มีอยู่ 2 ข้อคือ

1. สังเกตจากการแสดงท่าทางกิจกรรมที่กำหนดว่าทำได้ดีเพียงใด
2. สังเกตว่าการปฏิบัติกิจกรรมสัมพันธ์กับจังหวะได้มากน้อยเพียงใด

ง. กิจกรรมสร้างนิสัย มีอยู่ 3 ข้อคือ

1. สังเกตการใช้คำพูดของนักเรียนว่าใช้ได้เหมาะกับโอกาสและบุคคลเพียงใด
2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล
3. การทดสอบ

1.4 การวิเคราะห์ปัญหาของครูเกี่ยวกับการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

การวิเคราะห์เรื่องนี้ได้แยกประเด็นออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แยกประเด็นปัญหาความเห็นข้อกระทงออกเป็น 3 ด้านคือ

ก. ด้านความรู้เกี่ยวกับหลักการและสาระทางวิชาการ เฉพาะสาขา/แขนง

ผลการวิจัยเรียงลำดับความสำคัญ ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาจากมากไปหาน้อย ดังนี้

- (1) ความรู้พื้นฐานของการสอนจริยศึกษา
- (2) ความรู้เกี่ยวกับวิธีการบูรณาการ
- (3) ความรู้พื้นฐานของการสอนศิลปศึกษา
- (4) ความรู้พื้นฐานของการสอนดนตรี-นาฏศิลป์
- (5) ความรู้พื้นฐานของการสอนพลศึกษา

ข. ด้านความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน
ผลการวิจัยเรียงลำดับความสำคัญ ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาจากมากไปหาน้อย ดังนี้

- (1) การให้นักเรียนเข้ามามีบทบาทในการทำกิจกรรมเพื่อการปลูกฝัง
สร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดี
- (2) ความพร้อมในการจัดทำสื่อการเรียน
- (3) การเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสภาพแวดล้อม
ของนักเรียน
- (4) ความพร้อมในการเตรียมการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะ
นิสัย
- (5) ความพร้อมในการจัดทำบันทึกการสอน
- (6) สื่อการเรียนและเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบอ้างอิง
- (7) การควบคุมชั้นและบรรยากาศในห้องเรียน
- (8) ความถนัดเกี่ยวกับวิธีสอนที่เอื้อต่อหลักสูตรใหม่

ค. ด้านความช่วยเหลือและการสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการ ผลการวิจัย
เรียงลำดับความสำคัญ ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาจากมากไปหาน้อย ดังนี้

- (1) การให้การสนับสนุนของโรงเรียนในการจัดสื่อการเรียนที่จำเป็น
ต่อการเรียนการสอน

- (2) การได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำทางวิชาการด้านการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยจากศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ และผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง
- (3) การจัดมุมหนังสือหรือห้องสมุด
- (4) การประชุมชักชวนความเข้าใจ แนวทางการประเมินผล
- (5) การประชุมอบรมเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะ และวิธีสอนแก่ครูในเรื่อง
จริยศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี-นาฏศิลป์ และพลศึกษา

ส่วนที่ 2. ปัญหาที่ครูผู้สอนประสบมากที่สุดในการสอนตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ข้อมูลที่ได้มาจากข้อคิดเห็นต่อการตอบแบบสอบถามปลายเปิด ข้อมูลที่วิเคราะห์แล้ว พอสรุปได้ดังนี้

ก. แผนการสอนดนตรี-นาฏศิลป์ จะเห็นว่า ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับแผนการสอนที่ 1 เรื่อง กิจกรรมเน้นจังหวะโดยเฉพาะคือ

1. ความคิดรวบยอด เกี่ยวกับลักษณะของจังหวะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้เกิดความคิดและความเข้าใจในการทำท่าทางและการเคลื่อนไหว
2. จุดประสงค์ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวตามจังหวะด้วย ตา หู และการสัมผัสได้
3. กิจกรรม
  - 3.1 เกี่ยวกับนักเรียน เดิน วิ่ง กระโดด ตามจังหวะที่ครูสั่ง
  - 3.2 เกี่ยวกับนักเรียนผลัดกันแสดงท่าทางเดิน วิ่ง กระโดด ตามจังหวะของเพลงเดินเอ๋ยเดินวน เพลงม้าวิ่ง และ เพลงม้ากระโดด
4. คาบเวลา ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มเป็น 45 คาบ

ข. แผนการสอนพลศึกษา ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับแผนการสอนที่ 6 เรื่อง การเล่นโลลโฌน โดยเฉพาะคือ กิจกรรมเกี่ยวกับการเดินยี่ราฟ กระต่ายกระโดด

ค. แผนการสอนจริยศึกษา ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับแผนการสอนครั้งนี้

1. แผนการสอนที่ 3 เรื่องโลกไม่หยุดนิ่ง โดยเฉพาะคือ กิจกรรมเกี่ยวกับจัดกิจกรรมที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ในเรื่องความมีน้ำใจ เช่น การแบ่งปันอาหารและของเล่นให้เพื่อน การบริจาคทรัพย์สิน เสื้อผ้า ช่วยเหลือคนยากจน การทำบุญตักบาตร

2. แผนการสอนที่ 8 เรื่องความจริงรักภักดี โดยเฉพาะ

2.1 ความคิดรวบยอด เกี่ยวกับทุกคนมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตยและความมั่นคงของชาติ

2.2 กิจกรรม เกี่ยวกับแสดงละครเรื่องความปลุกใจ ความรักชาติ ตามความเหมาะสมแก่วัยและความสามารถของนักเรียน

2.3 สื่อการเรียน เกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตแสดงละคร

2.4 คาบเวลา ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มเป็น 2 คาบ

1.5 การวิเคราะห์วิธีวัดผลที่ครูผู้สอนใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อคิดเห็นจากลำดับความสำคัญจากข้อกระทงจากแบบสอบถามที่ให้ไว้และที่เป็นคำตอบเพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ระบุไว้ในข้อกระทงข้ออื่น ๆ ผลการวิเคราะห์เรียงลำดับความสำคัญของคำร้อยละที่ครูใช้วัดผลจากมากไปหาน้อยดังนี้

1.5.1 สังเกตความตั้งใจ ความสนใจในขณะที่เรียน

1.5.2 ตรวจผลงาน

1.5.3 สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก

1.5.4 สนทนาและซักถาม

1.5.5 ทดสอบ

1.5.6 สังเกตการร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่ม

1.5.7 อื่น ๆ ซึ่งระบุว่าศึกษาเป็นรายบุคคล

2. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะทั่วไป

ก. ในค่านข้อมูลส่วนตัว

เมื่อพิจารณาอายุจริง อายุราชการ ระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การเป็นครู และการเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ พุทธศักราช 2521 ของผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 และผู้บริหารในสถานศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยครูใหญ่ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ ซึ่งดำรงตำแหน่ง ระดับ 5 เช่นกันนั้น จะเห็นว่าศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ รวมทั้งผู้ช่วยครูใหญ่ และผู้ช่วยผู้อำนวยการ มีความพร้อมต่อการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ ซึ่งอาจจะเป็นผลสืบเนื่องมาจาก มีวุฒิการศึกษาสูงส่วนใหญ่ กล่าวคือ สำเร็จการศึกษาชั้นระดับปริญญาตรี ส่วนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีเป็นจำนวนน้อย หรืออาจจะเป็นเพราะเคยมีประสบการณ์การเป็นครูมานานคือ ระยะเวลาการเป็นครู 6-10 ปี หรืออาจจะเป็นเพราะเป็นผู้เคยผ่านการทำงาน ทั้งด้านบริหารและด้านวิชาการมานานพอสมควร ประกอบกับเคยเข้ารับการอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ พุทธศักราช 2521 ด้วย จึงทำให้มีความรู้ ความเข้าใจต่อการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ได้เป็นอย่างดี

สำหรับครูผู้สอน จะเห็นว่า ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ นั้น มีความเข้าใจปานกลาง อาจจะเป็นเพราะวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรืออาจจะเป็นเพราะมีวุฒิตำแหน่งและมีประสบการณ์ในการทำงานน้อย กล่าวคือ

ส่วนใหญ่เป็นครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพียง 1 – 10 ปี คือบางคนสอนเพียง 1 ปี บางคนไม่เคยเป็นครูมาก่อนเลย หรืออาจจะเป็นเพราะครูบางคนไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่มาก่อน แต่สามารถนำหลักสูตรใหม่ไปใช้สอนได้บ้าง ทั้งนี้และทั้งนั้นอาจจะเป็นเพราะแผนการสอนที่กรมวิชาการเขียนไว้ นั่นคืออยู่แล้ว หรืออาจจะเป็นเพราะครูสนใจมากจึงทดลองดู ปรากฏว่าได้ผลถึงแม้จะไม่ดีเท่าที่ควร

ข. ในค่านความความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจในรายละเอียด จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน สื่อการเรียน และการวัดผลของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นจากจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน และการวัดผลของกลุ่มประสบการณ์ย่อยในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีบางกลุ่มประสบการณ์ย่อยที่จำเป็นต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขทั้งหมด และแก้ไขบางส่วนก่อนนำไปใช้ ส่วนกลุ่มประสบการณ์ย่อยกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงนั้น กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่า "ดีและเหมาะสมแล้ว" ในที่นี้ ผู้วิจัยจะขออภิปรายเฉพาะแผนการสอนกลุ่มประสบการณ์ย่อย ส่วนที่จะต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขทั้งหมด และแก้ไขบางส่วนดังนี้

1. กลุ่มประสบการณ์ย่อยของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขทั้งหมดก่อนนำไปใช้ มีเพียงกลุ่มประสบการณ์เดียวคือ คนตรี-นาฏศิลป์ โดยเฉพาะในค่านจุดประสงค์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า ควรจะต้องปรับปรุงแก้ไขทั้งหมด โดยเฉพาะในเรื่อง จุดประสงค์เกี่ยวกับการใช้ภาษาเข้าใจง่าย นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ และเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีเพียงข้อเดียวที่กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าต้องปรับปรุงแก้ไขใหม่ทั้งหมด คือ จุดประสงค์ที่เกี่ยวกับ "บอกความแตกต่างของเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากลได้พอสมควร" ผลการวิจัยพบว่า

(ก) คำถามการใช้ภาษาเข้าใจง่าย ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษาและผู้บริหารในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก ($\bar{X} = 2.84, S.D. = .75, \bar{X} = 2.74, S.D. = .71$) และเมื่อเปรียบเทียบครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางน้อย ($\bar{X} = 2.59, S.D. = .74$) แต่เมื่อพิจารณาความคิดเห็นรวมของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ปรากฏว่า อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางน้อย ($\bar{X} = 2.65, S.D. = .73$)

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารนอกสถานศึกษาโดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารในสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ จะเห็นว่ามีความคิดเห็นที่คล้ายกันว่า จุดประสงค์ดังกล่าวใช้ภาษาเข้าใจง่ายดีแล้ว ซึ่งผู้วิจัยเข้าใจว่า อาจจะเป็นเพราะศึกษานิเทศก์และครูใหญ่ ผู้อำนวยการและผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง จึงสามารถเข้าใจจุดประสงค์ที่เขียนไว้ว่า ต้องการอะไร หรืออาจจะเป็นเพราะเป็นผู้ที่เคยได้รับการถ่ายทอดการอบรมจากวิทยากรของกรมวิชาการโดยตรง จึงทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่เป็นอย่างดี หรืออาจจะเป็นเพราะมีความรู้พื้นฐานทางค่านิยมหรือนวัตกรรมที่ดี จึงทำให้เข้าใจจุดประสงค์ดังกล่าวโดยถ่องแท้ แต่เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างศึกษานิเทศก์กับครูผู้สอนจะเห็นว่า มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์เห็นว่า จุดประสงค์ดังกล่าวดีและเหมาะสมแล้ว ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะในฐานะที่ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่รับผิดชอบให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ครูทางด้านการจัดการ จึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนทางค่านิยมหรือนวัตกรรมที่พอสมควร หรืออาจจะเป็นเพราะศึกษานิเทศก์เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การเป็นครูสอนมานานพอสมควรจึงทำให้เข้าใจจุดประสงค์ที่เขียนไว้ สำหรับครูผู้สอนจะเห็นว่าจุดประสงค์ดังกล่าวควรจะต้องปรับปรุงแก้ไขใหม่ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะส่วนมากครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรืออาจจะ

เป็นเพราะครูขาดพื้นฐานความรู้ด้านดนตรี-นาฏศิลป์ หรืออาจจะเป็นเพราะจุดประสงค์ที่เขียนไว้ ไม่ได้บ่งชี้เฉพาะว่าจะให้ออกความแตกต่างของเพลงไทยเดิม และเพลงไทยสากลในเรื่องอะไรบ้าง และไม่ได้กำหนดขอบเขตให้ชัดเจนว่าจะให้ฟังพอรู้ว่าเป็นเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากล เป็นต้น และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กับครูผู้สอน จะเห็นว่า ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เห็นว่า จุดประสงค์ดังกล่าว ใช้ภาษาเข้าใจง่ายและเหมาะสมแล้ว ซึ่งคล้ายกับเหตุผลที่ผู้วิจัยได้อภิปรายมาแล้วข้างต้น

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นรวมจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มแล้ว พบว่า จุดประสงค์ดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย แสดงว่าจุดประสงค์ดังกล่าวยังใช้ภาษาไม่เข้าใจ จำเป็นต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า ผู้เขียนแผนการสอนควรคำนึงถึงผู้ใช้ให้มากที่สุด โดยเฉพาะครูว่าเมื่อครูอ่านจุดประสงค์แล้ว สามารถปฏิบัติตามได้หรือไม่ เพียงใด

(ข) ค่านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = .71, $\bar{X} = 2.49$, S.D. = .64, $\bar{X} = 2.47$, S.D. = .69) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ คีษานีเทศก์ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กับครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า จุดประสงค์ดังกล่าว นักเรียนสามารถปฏิบัติได้น้อย ทั้งนี้ผู้วิจัยเข้าใจว่า อาจจะเป็นเพราะจุดประสงค์ที่ตั้งไว้สูงหรือยากเกินไป สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเด็กยังเล็กมาก ความพร้อมยังไม่พอ และความรู้พื้นฐานก็ยังน้อย เด็กอาจจะไม่สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากลได้ ดังนั้น ผู้เขียนแผนการสอนจึงควรคำนึงถึงและระลึกละเอียดว่า เด็กวัยระดับนี้จะสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้แค่ไหน เพียงใด

(ค) ด้านเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.97, S.D. = .82, \bar{X} = 2.80, S.D. = .69$) และครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.64, S.D. = .69$) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารนอกสถานศึกษาโดยเฉพาะศึกษานิเทศก์และผู้บริหารในสถานศึกษาได้แก่ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ มีความคิดเห็นที่คล้ายกันว่า จุดประสงค์ดังกล่าวเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อเด็กมาก ซึ่งผู้วิจัยเข้าใจว่าศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ คงเห็นว่าจุดประสงค์ดังกล่าวจะช่วยให้เกิดเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินไปกับเสียงเพลงก็ได้ จึงเห็นว่าจุดประสงค์ที่เขียนไว้ดังกล่าวก็แล้ว แต่เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กับครูผู้สอน พบว่า ศึกษานิเทศก์และครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า จุดประสงค์ดังกล่าวก็แล้ว ทั้งเหตุผลที่ผู้วิจัยได้อภิปรายข้างต้นแล้ว สำหรับครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า จุดประสงค์ดังกล่าวยังเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของเด็กน้อยไป ผู้วิจัยเข้าใจว่าอาจจะเป็นเพราะครูผู้สอนคิดว่าจุดประสงค์ที่เขียนไว้ยากเกินไป และเกินความสามารถของเด็ก ชั้น ป.1 - 2 ก็เป็นไปได้ หรืออาจจะเป็นเพราะครูคิดว่า เด็กยังไม่มีพื้นฐานความรู้เบื้องต้นทางค่านิยม-นาฏศิลป์ มาก่อน การที่จะให้เด็กเปรียบเทียบเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากลได้นั้นควรจะต้องมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับลักษณะของเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากลมาล่วงหน้าก่อน

จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม และจากการอภิปรายข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นรวมของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มแล้ว พบว่า จุดประสงค์ดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.71, S.D. = .71$) แสดงให้เห็นว่า จุดประสงค์เกี่ยวกับ "บอกความแตกต่างของเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากลให้พอสมควร" จำเป็นต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขทั้งหมดก่อนนำไปใช้

2. กลุ่มประสบการณ์ย่อยของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่คองนำไปปรับปรุงแก้ไข บางเป็นบางส่วนก่อนนำไปใช้ มีเพียง 2 กลุ่มประสบการณ์ย่อยที่คองนำไปปรับปรุงแก้ไขเป็นบางส่วน นอกนั้นกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่า คีและเหมาะสมแล้ว กลุ่มประสบการณ์ย่อย 2 กลุ่มประสบการณ์ของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่า คองนำไปปรับปรุงแก้ไขบางส่วนคักแก

(ก) คนตรี-นาฏศิลป์ โดยเฉพาะองค์ประกอบของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ที่คองแก้ไขปรับปรุงคือ

(1) กิจกรรมการเรียนการสอน มีเพียงข้อคองแก้ไขเป็นบางส่วน คือ "เล่าเรื่องเกี่ยวกับทำนอง จังหวะ ระหว่างเพลงไทยสากลเปรียบเทียบกับให้นักเรียนฟัง" ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ค่านเขียนไว้ชัดเจน ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษาและผู้บริหารในสถานศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับปานกลางคองไปทางมาก ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = .73, $\bar{X} = 2.90$, S.D. = .67) ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางคองไปทางน้อย ($\bar{X} = 2.72$, S.D. = .73) จากผลการวิจัยคองกล่าวข้างค้น เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารในสถานศึกษาคักแก ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอนคองกล่าวเขียนไว้ชัดเจนคักแล้ว ทั้งนี้ผู้วิจัยเข้าใจว่า อาจจะเป็นเพราะศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การเรียนการสอน คนตรี-นาฏศิลป์ จึงสามารถเข้าใจกิจกรรมที่เสนอแนะไว้ในแผนการสอนคัก หรืออาจจะเป็นเพราะเป็นผู้ที่เคยผ่านประสบการณ์คานการสอนระดับชั้นประถมศึกษา และเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการสอนคนตรี-นาฏศิลป์ มาแล้ว จึงสามารถเข้าใจกิจกรรมคองกล่าว

แต่เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กับครูผู้สอน จะเห็นว่ามีความคิดเห็นที่แตกต่างกันคือ ศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เห็นว่า กิจกรรมดังกล่าวเขียนไว้ชัดเจนดีแล้ว ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายเหตุผลของศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว สำหรับครูผู้สอนเห็นว่า กิจกรรมดังกล่าวจำเป็นต้องปรับปรุง แก้ไขก่อนนำไปใช้ ทั้งนี้ผู้วิจัยเข้าใจว่า อาจจะเป็นเพราะครุคิดว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่เสนอแนะนั้นยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่เขียนไว้ คือ "บอกความแตกต่างของเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากลได้พอสมควร" ดังนั้นจึงทำให้ครูไขว้เขว อ่านแล้วไม่เข้าใจแน่ชัดว่า จะให้เปรียบเทียบอะไร ซึ่งผู้วิจัยก็เห็นด้วยกับครูในเรื่องนี้ เมื่อมาพิจารณากิจกรรมที่เสนอแน่วีกับจุดประสงค์แล้ว ผู้วิจัยเข้าใจว่า ผู้เขียนแผนการสอนคงจะมีเจตนาให้เปรียบเทียบทำนอง จังหวะระหว่างเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากล แต่อาจจะเขียนตกไปก็เป็นได้ เหตุผลดังกล่าวเห็นควรนำเสนอกรมวิชาการเพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

1.2 ค่านครุสามารถปฏิบัติได้ ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.78, S.D. = .62, \bar{X} = 2.84, S.D. = .61, \bar{X} = 2.76, S.D. = .65$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า กิจกรรมดังกล่าวครุสามารถปฏิบัติได้

1.3 ค่านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.65, S.D. = .74, \bar{X} = 2.57, S.D. = .69, \bar{X} = 2.59, S.D. = .70$) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า กิจกรรมดังกล่าว นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยเข้าใจว่าอาจจะเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรคิดว่า กิจกรรมดังกล่าวยากเกินไปสำหรับเด็กชั้น ป.1-2 เพราะเด็กยังขาดความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง การเปรียบเทียบ และเด็กยังไม่

สามารถแยกแยะรายละเอียดได้ก็พอ หรืออาจจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากครูผู้สอนบางคนไม่มีความรู้ ความชำนาญเกี่ยวกับทำนอง จังหวะ ของเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากล จึงไม่สามารถถ่ายทอดให้นักเรียนปฏิบัติตามครูได้ ด้วยเหตุนี้อาจจะเป็นสาเหตุทำให้เด็กไม่สามารถเล่าเรื่อง ทำนอง จังหวะ เปรียบเทียบเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากลได้ดีเท่าที่ควร หรือบางครั้งครูบางคนไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ก็ข้ามไปไม่ได้สอน เด็กจึงไม่สามารถบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ดังกล่าว ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ออกปฏิบัติงานสนทนาคำถามที่ราชภัฏวชิรเวศน์และสัมภาษณ์ครูผู้สอนหลักสูตรใหม่ด้วยตนเองในการเยี่ยมโรงเรียน ทดลองหลักสูตรประถมศึกษากับการเยี่ยมเพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในระหว่างปีการศึกษา 2521-2523 และจากรายงานผลของกรมวิชาการในทั้งสองกรณีก็พบว่า แผนการสอนเรื่องใดถ้าครูทำไม่ได้ก็จะข้ามไปไม่ได้สอน บางครั้งครูหนักใจในแผนการสอนเรื่องที่ตนไม่ได้สอน ซึ่งผู้วิจัยก็ได้เสนอแนะให้ครูผู้สอนเห็นว่า กิจกรรมที่ระบุไว้ในแผนการสอนนั้นถ้าไม่จำเป็นก็อย่าข้ามไปเสีย เพราะกรมวิชาการต้องการทราบว่า แผนการสอนที่กรมวิชาการเขียนขึ้น ครูปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด แต่ถ้าครูผู้สอนทำไม่ได้จริง ๆ ก็อาจคิดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน และนักเรียนในชั้นได้แต่ขอร้องให้ครูผู้สอนยึดจุดประสงค์เฉพาะแผนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์เป็นหลักด้วย

(2) สื่อการเรียน ซึ่งมีเพียงข้อเดียวที่ต้องแก้ไขเป็นบางส่วน คือ "เพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากล" ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ด้านถึงคุณภาพความสนใจของผู้เรียน ปรากฏว่าผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .55, $\bar{X} = 3.34$, S.D. = .66, $\bar{X} = 3.21$, S.D. = .69) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น เมื่อวิเคราะห์ต่อไปก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า สื่อการเรียน เกี่ยวกับ "เพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากล" สามารถถึงคุณภาพความสนใจของผู้เรียนได้มาก

2.2 ค่านีโรงเรียนสามารถจัดหาได้ ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่ายู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.47, S.D. = .64$) ส่วนผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.02, S.D. = .64, \bar{X} = 2.84, S.D. = .75$) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ในเรื่อง อำนาจในการจัดหาซื้อเทพประกอบ บทเรียนของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ใช่ง่าย เพราะต้องใช้งบประมาณมาก ผู้วิจัยเข้าใจว่า ศึกษานิเทศก์คงจะคำนึงถึงสภาพของโรงเรียนโดยทั่วไป เช่น โรงเรียนที่มีขนาดเล็กและขนาดกลางนั้น อำนาจในการจัดหาสื่อการเรียนประเภทที่ต้องใช้ เครื่องเล่นเทป และเทปเพลงประกอบบทเรียน ต้องใช้เงินงบประมาณมากกว่าสื่อการเรียนประเภทอื่น ๆ หรืออาจจะเป็นไปได้ว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษาระดับสูงกว่าศึกษานิเทศก์ คงจะมองไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนประกอบบทเรียน แต่เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารในสถานศึกษากับครูผู้สอนจะเห็นว่า มีความคิดเห็นที่คล้ายกันซึ่งผู้วิจัยคิดว่าผู้บริหารในสถานศึกษาและครูผู้สอนคงจะคิดว่าอำนาจในการจัดซื้อเทพประกอบบทเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารแต่ละโรงเรียนว่าจะจัดหาซื้อเทพมาได้อย่างไร ทั้ง ๆ ที่โรงเรียนไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อเทพ กวดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ผู้เขียนแผนการสอนจึงควรคำนึงถึงสภาพของโรงเรียนทั่ว ๆ ไป ในการจัดหาสื่อการเรียนมาใช้ประกอบบทเรียน หรือผู้เขียนแผนการสอนอาจจะเขียนสื่อการเรียนในลักษณะที่ใช้แทนเทพเพลงได้บ้าง เช่น เขียนโน้ตเพลงประกอบเนื้อเพลงดังที่ได้มีผู้เสนอแนะในการสัมมนาเพื่อศึกษาดูการใช้หลักสูตรประถมศึกษาของครูโรงเรียนทดลองหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งกรมวิชาการจัดในช่วงปีการศึกษา 2521-2523 ซึ่งผู้เสนอแนะระบุต่อไปว่า หากมีโน้ตเพลงครูสามารถหาความรู้จากผู้ทั่วไปหรือจากเอกสารวิชาการได้ หากทำได้เช่นนี้ก็จะเอื้อต่อสภาพโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่มีเทพเพลงได้¹

¹กรมวิชาการ, "รายงานการสัมมนาการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระหว่างปี พ.ศ. 2521-2523" (อัครสาเนา)

2.3 ก้านครูสามารถนำไปใช้สอนได้ ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก ($\bar{X} = 3.10$, $S.D. = .79$, $\bar{X} = 3.20$, $S.D. = .67$, $\bar{X} = 3.00$, $S.D. = .72$) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า ครูสามารถนำเทปเพลงไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างดี ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การมีเทปเพลงนั้นจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาแก่ครูผู้สอนที่ไม่มีความสามารถในการร้องเพลงได้ใช้เทปเพลงเปิดให้เด็กฟังแทน โดยเฉพาะครูในกรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจหาซื้อหรือยืมใช้ได้สะดวกกว่าครูในชนบท

(ข) กิจกรรมสร้างนิสัย โดยเฉพาะองค์ประกอบของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ต้องแก้ไขปรับปรุงคือ

(1) จุดประสงค์ ซึ่งมีเพียงข้อเดียวที่ต้องแก้ไขเป็นบางส่วน คือ

"ยอมรับผิดเมื่อตนทำผิด" ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ค่านการใช้ภาษาเข้าใจง่าย ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก ($\bar{X} = 3.23$, $S.D. = .67$, $\bar{X} = 3.28$, $S.D. = .67$, $\bar{X} = 3.15$, $S.D. = .68$) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า จุดประสงค์ดังกล่าวใช้ภาษาเข้าใจง่ายดีแล้ว

1.2 ค่านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.65$, $S.D. = .66$) ส่วนผู้บริหารในสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก ($\bar{X} = 2.93$, $S.D. = .65$, $\bar{X} = 2.94$, $S.D. = .64$) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์

เห็นว่าจุดประสงค์ดังกล่าวนักเรียนยังไม่สามารถปฏิบัติได้ก็เท่าที่ควร ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่า ศึกษานิเทศก์คงจะตั้งเกณฑ์จุดประสงค์เกี่ยวกับการยอมรับผิดเมื่อคนทำผิดไว้สูงเกินไป สำหรับเด็กในระดับนี้เพราะ บางครั้งยังไม่สามารถรู้ได้ว่า พฤติกรรมที่ตนเองปฏิบัติอยู่นั้นเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูก เช่น การรังแกสัตว์ เป็นต้น และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารในสถานศึกษาและครูผู้สอนจะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าจุดประสงค์ดังกล่าวนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยเข้าใจว่า ผู้บริหารในสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และครูผู้สอน คงจะตั้งเกณฑ์จุดประสงค์ดังกล่าวไว้ต่ำว่าจะให้เด็กรู้จักและเข้าใจเรื่องที่เป็นปฏิบัติเกี่ยวกับการยอมรับผิดเมื่อคนทำผิดในเรื่องใดบ้าง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้เขียนแผนการสอนควรเขียนจุดประสงค์ให้ชัดเจน และแคบกว่านี้ เช่นกำหนดไว้ว่า ให้เด็กผ่านพฤติกรรมในเรื่องนี้แค่ไหนเพียงใด เป็นต้น

1.3 ก้านเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.68, S.D. = .47, \bar{X} = 3.43, S.D. = .68, \bar{X} = 3.33, S.D. = .63$) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า จุดประสงค์ดังกล่าวมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของเด็กมาก และผู้วิจัยก็เห็นด้วยว่าการที่จะปลูกฝังลักษณะนิสัยเกี่ยวกับการยอมรับผิดเมื่อคนทำผิด จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เมื่อเด็กโตเป็นผู้ใหญ่จะได้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

(2) กิจกรรมการเรียนรู้การสอน ซึ่งมีเพียงข้อเดียวที่ต้องแก้ไขเป็นบางส่วนคือ "ให้นักเรียนนำข่าวจากหนังสือพิมพ์หรือข่าวชาวบ้านที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์มาแล้วให้เพื่อฟัง แล้วช่วยกันวิจารณ์" ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ด้านเขียนไว้ชัดเจน ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้าง

ทางมาก ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = .58, $\bar{X} = 3.25$, S.D. = .75, $\bar{X} = 3.07$, S.D. = .69) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวเขียนไว้ชัดเจนดีแล้ว

2.2 ท่านครูสามารถปฏิบัติได้ ปรากฏว่าผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.97$, S.D. = .75, $\bar{X} = 3.26$, S.D. = .62, $\bar{X} = 3.13$, S.D. = .60) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่เสนอแนะไว้นั้น ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้

2.3 ท่านนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ปรากฏว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = .83) ส่วนผู้บริหารในสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = .72, $\bar{X} = 2.68$, S.D. = .70) จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารนอกสถานศึกษาโดยเฉพาะศึกษานิเทศก์เห็นว่าการเรียนการสอนที่เสนอแนะไว้ดังกล่าว นักเรียนสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารในสถานศึกษาซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กับครูผู้สอน เห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่เสนอแนะไว้นั้น นักเรียนยังไม่สามารถปฏิบัติได้ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่า ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ อาจจะคิดว่าส่วนใหญ่ทางบ้านผู้ปกครองของเด็กไม่ได้รับหนังสือพิมพ์เป็นประจำ หรือครอบครัวของเด็กส่วนใหญ่ยากจนจึงไม่สามารถจะซื้อหนังสือพิมพ์ได้เป็นประจำ หรืออาจจะเป็นเพราะเด็กยังเล็กเกินไป ห่วงเล่นมากกว่าที่จะคอยฟังและเก็บเรื่องราวที่ชาวบ้านเขาพูดกันมาเล่าให้เพื่อนฟัง ในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุนี้ขอสรุปวิจัยดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าผู้เขียนแผนการสอนควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ สภาพแวดล้อม และการนำไปปฏิบัติของเด็กด้วย

จากผลการวิจัยทั้งหมดที่ได้อภิปรายเสนอแนะมาแล้วข้างต้น เกี่ยวกับค่านิยมที่เห็น
ระหว่างผู้บริหารนอกสถานศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับความรู้ ความ
เข้าใจ ในรายละเอียด จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน และกฎ
วัดผลของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้น ผลการวิจัยครั้งนี้
สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิเชียร เทียมเมือง เกี่ยวกับ ปัญหาและความคิดเห็นของครู
ในการใช้หลักสูตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับร่างครั้งที่ 1 พุทธศักราช 2518) กล่าวคือ

1. แผนการสอนส่วนมากอธิบายกิจกรรมไว้ไม่ชัดเจน ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ บาง
เนื้อหาที่มีกิจกรรมและจุดประสงค์การเรียนรู้มากหรือสูงเกินไปจนครูไม่สามารถสอนให้บรรลุผลได้
นอกจากนั้นบางเนื้อหาที่ไม่ได้แนะนำกิจกรรมไว้

2. ครูยังขาดความรู้และไม่มีความถนัดในการสอนบางเนื้อหาโดยเฉพาะเนื้อหา
ศิลปศึกษา คนตรี-นาฏศิลป์ ครูยังไม่เข้าใจหลักสูตรศึนิก นอกจากนั้นครูยังไม่ค่อยได้รับการ
นิเทศจากผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารระดับอำเภอ จังหวัด ไม่สนใจหรือสนับสนุนให้กำลังใจ
ในการปฏิบัติงานทดลองใช้หลักสูตร¹

นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับรายงานการติดตามผลการใช้
หลักสูตรประถมศึกษาใหม่ในภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ
ซึ่งได้เสนอปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตรในภาคต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

¹วิเชียร เทียมเมือง, "ปัญหาและความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการ
ทดลองใช้หลักสูตรประถม 2521 (ฉบับร่าง ครั้งที่ 1 พ.ศ.2518)", (ปริญญาานิพนธ์การ
ศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519), หน้า 142 - 143.

1. ผู้บริหารบางโรงเรียน ไม่สนับสนุนช่วยเหลือครูในการใช้หลักสูตรใหม่ ปล่อยให้ครูสอนตามลำพัง และบางโรงเรียนไม่นำอุปกรณ์ที่ได้รับแจกออกใช้
2. ครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 ในภาคต่าง ๆ บางส่วนไม่ผ่านการอบรมตามแนวหลักสูตรใหม่ ผู้ที่ผ่านการอบรมไม่เข้าใจหลักสูตรดีพอ ทำให้ขาดความมั่นใจในการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่
3. ครูขาดความรู้ทางค่านิยมเทคนิคการสอน เทคนิคการจัดทำและการใช้อุปกรณ์อย่างถูกวิธี
4. ความพร้อมของเด็กในบางโรงเรียนแตกต่างกันมาก
5. ขาดการนิเทศและติดตามผลจากวิทยากรผู้ให้การอบรมจากวิทยาลัยครู และจากศึกษานิเทศก์¹

ค. ในค่านิยมของครูเกี่ยวกับการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ปัญหาในรูปแบบตรวจสอบและแบบปลายเปิด ผลการวิเคราะห์มีข้อมูลโดยสรุปดังนี้

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับหลักการและสาระทางวิชาการเฉพาะสาขา จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้พื้นฐานของการสอนจริยศึกษาของครูเป็นปัญหามากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการเรียนการสอนจริยธรรม แต่เดิมมาเคยให้ความสำคัญสำหรับวิชานี้น้อยไป เหตุผลคือคะแนนน้อยและจัดเป็นวิชาส่วนหนึ่งในวิชาสังคมศึกษา ครูผู้สอนไม่มีความรู้ในหลักสูตรศีลธรรมจรรยาหลักซึ่งคือหลักสูตรระดับการฝึกหัดครูไม่มีวิชาเอกจริยศึกษาก็เป็นได้ จึงทำให้ความสำคัญ

¹กรมวิชาการ, รายงานปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, 2521), อักสำเนา.

ของวิชาที่ลดน้อยลง ดังนั้นเมื่อครูผู้สอนจบการฝึกหัดครูมาแล้ว และต้องสอนวิชาที่อื่น จึงทำให้ผู้สอนสอนไปตามยถากรรม โดยยึดหนังสือเป็นหลักในการสอน และมักจะเน้นการท่องจำมากกว่าให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง เพราะตัวผู้สอนเองยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการสอนจริยธรรม ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรใหม่นั้นเอง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับรายงานการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง การประเมินผลการเรียนการสอนจริยศึกษาในเอเชีย ระหว่างวันที่ 12 กันยายน - 9 ตุลาคม 2521 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ประเทศที่เข้าร่วมประชุมมี 12 ประเทศคือ ออสเตรเลีย ฮ่องกง อินโดนีเซีย อิหร่าน ญี่ปุ่น เกาหลี มาเลเซีย เม็กซิโก ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ และประเทศไทย สรุปประเด็นสำคัญในรายงานได้ดังนี้

- 1.1 หลักสูตรไม่เน้นความสำคัญของจริยศึกษา แต่ไปเน้นหนักในวิชาเนื้อหาอื่น ๆ
- 1.2 ครูผู้สอนไม่สนใจและไม่กระตือรือร้นที่จะสอนจริยศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากมาจากเหตุผลต่าง ๆ กัน เช่น ครูไม่ตระหนักถึงความสำคัญของจริยศึกษา ไม่ได้รับการอบรมด้านการสอนจริยศึกษา หรืออาจมีภาระต้องสอนวิชาเนื้อหาอื่น ๆ มากอยู่แล้ว เป็นต้น
- 1.3 จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนมีมากเกินไป ทำให้ครูดูแลไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะการเรียนการสอนจริยศึกษา ต้องการความเอาใจใส่จากครูมาก เมื่อครูมีภาระหนักและจำนวนนักเรียนมีมากเกินไปก็ยากที่ครูจะสังเกตนักเรียนแต่ละคนได้ก็เท่าที่ควร
- 1.4 ขาดการประสานต่อเนื่องกันระหว่างบ้านและโรงเรียน การส่งเสริมทางศีลธรรมจรรยาไม่สามารถจะกระทำได้ที่ โรงเรียนแห่งเดียว ครอบครัว ตลอดจนสังคมแวดล้อมรอบตัวเด็กนอกโรงเรียนมีส่วนกระทบกระเทือนความประพฤติของเด็กด้วย เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเรายังขาดแหล่งที่จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางศีลธรรมและจรรยาธรรมของเด็ก เรายังขาดสโมสรเด็ก สโมสรเยาวชน ค่ายเยาวชน ศูนย์วัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน¹

¹กรมวิชาการ, "การประชุมปฏิบัติการ เรื่องการประเมินผลการเรียนการสอนจริยศึกษาในเอเชีย" เอกสารสรุปสาระสำคัญจากรายงานการประชุมจากหนังสือ Moral Education in Asia ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 12 กันยายน-9 ตุลาคม 2521. (อัครสำเนา)

นอกจากปัญหาการขาดความรู้พื้นฐานของการสอนจริยศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาอันดับแรก ของครูแล้วนั้น ครูยังเห็นว่าปัญหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการบูรณาการนับเป็นอีกปัญหาที่ประสมมาก รองจากปัญหาแรก ซึ่งผู้วิจัยเข้าใจว่าอาจจะเป็นไปได้ว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนยังไม่ค่อยมีความ รู้เกี่ยวกับวิธีการบูรณาการที่เท่าที่ควรคือ ไม่ทราบวิธีการหรือเทคนิคที่จะนำกลุ่มประสบการณ์ ต่าง ๆ มาหลอมและ/หรือผสมผสานด้วยกันเช่น การนำกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องใด เรื่องหนึ่งของแผนการสอนจริยศึกษาไปสัมพันธ์กับแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เป็น ต้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเขียนหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มาแต่เริ่มแรกคือ อาจารย์สุนทร สุนันท์ชัย ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กล่าวว่า ความรู้เกี่ยวกับวิธีการบูรณาการนั้น เป็นเรื่องใหม่สำหรับครูที่จะสามารถนำกิจกรรมการเรียน การสอนที่มีอยู่ในแผนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์มาสัมพันธ์กันได้ก็ในขณะที่สอน เพราะฉะนั้น ผู้เขียนหลักสูตร จึงพยายามเขียนเนื้อหา กิจกรรม แต่ละกลุ่มประสบการณ์ให้เกิดสภาพบูรณา การมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถึงแม้บางครั้งบางเรื่องจะเห็นว่าสภาพบูรณาการยังไม่กลมกลืนคั่นัก ซึ่งผู้เขียนหลักสูตรก็ได้พยายามทำอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ และมักจะมีนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวว่า การจัดบูรณาการในหลักสูตรประถมศึกษา ยังไม่คืเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามถึงแม้ นักการศึกษาเหล่านั้นจะไม่เห็นด้วยกับวิธีการบูรณาการแต่ก็ยังหาวิธีการอื่นที่ดีกว่านี้มาปรับปรุงให้ ดีขึ้นไม่ได้ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรจะเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ทางด้านนี้โดยเฉพาะมาช่วยอบรม กลวิธีของบูรณาการไปใช้ในขณะทำการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ครูผู้สอนได้เห็น เช่น ศิลปะ คนตรี-นาฏศิลป์ และพลศึกษา ฯลฯ สำหรับปัญหาความรู้พื้นฐานทางด้านอื่น ๆ กลับเป็น ปะห้วนอย ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนพยายามแก้ปัญหา โดยจัดหาครูที่มีวุฒิพิเศษ เฉพาะสาขามาสอนแทน หรืออาจจะเป็นไปได้ว่า ครูที่ไม่มีวุฒิพิเศษทางสาขานี้ แต่ได้รับการ อบรมและเอาใจใส่จากหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร หรือตัวแทน กลุ่มโรงเรียนของแต่ละเขตการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครด้วย

2. ด้านความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ปัญหา
 ด้านความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูนั้น ผลการวิจัย
 พบว่า

2.1 การให้นักเรียนเข้ามามีบทบาทในการทำกิจกรรมเพื่อปลูกฝัง การสร้าง
 เสริมลักษณะนิสัยที่ดีที่เป็นปัญหามากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมบางอย่างในแผนการสอนบาง
 เรื่อง เช่น แผนการสอนจริยศึกษา เรื่อง ทำดีละเว้นชั่ว ต้องฝึกอย่างสม่ำเสมอ และใช้ระยะ
 เวลานาน โอกาสที่ครูจะสอดแทรกกิจกรรมเกี่ยวกับการทำดีละเว้นชั่วให้แก่นักเรียนในห้องเรียน
 เท่านั้นไม่เพียงพอ จำเป็นจะต้องฝึกนอกห้องเรียน ถ้าจะฝึกเพียงในห้องเรียนเท่านั้น เด็กก็
 จะไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ จนเกิดทัศนคติที่ดีอันจะนำไปสู่การปฏิบัติเป็นนิสัย และคาบเวลาการ
 สอนแต่ละแผนก็มีจำกัด อาจจะไม่ทันตามหลักสูตรใหม่ก็ได้ หรืออาจจะเป็นเพราะครูผู้สอน
 ยังขาดประสบการณ์ทางการสอนชั้นประถมศึกษา ซึ่งเมื่อพิจารณาสถานภาพส่วนตัวของครูผู้สอน
 ปรากฏว่า ระยะเวลาทำการสอนเพียง 1-10 ปี บางคนก็สอนเพียง 1 ปี หรือบางคนก็ไม่เคย
 สอนมาก่อนเลย อาจจะเป็นไปได้ว่า ครูผู้สอนยังมองไม่เห็นกิจกรรมนอกเหนือจากที่ระบุไว้ใน
 แผนการสอนแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่นใดบ้างที่จะช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก

2.2 ปัญหาความพร้อมในการจัดทำสื่อการเรียน ผลการวิจัยพบว่า เป็นปัญหา
 อันดับสองที่ครูผู้สอนเห็นว่าเป็นปัญหารองจากปัญหาอันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูต้องใช้
 เวลาในการเตรียมการสอนสำหรับเรื่องที่จะสอนต่อไป จึงไม่มีเวลาที่จะจัดทำสื่อการเรียนหรือ
 อาจจะเป็นเพราะครูผู้สอนบางคนมีภาระทางครอบครัวมาก โอกาสที่ครูจะสละเวลามาจัดทำสื่อ
 การเรียนก็ย่อมเป็นไปได้ยาก หรืออาจจะเป็นเพราะครูขาดความรู้และเทคนิคในการจัดทำสื่อ
 การเรียนจึงไม่สามารถผลิตสื่อการเรียนที่จะใช้สอนได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัย
 ของ แจ่มจันทร์ ปรีชาวิชัย เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูโรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.

2.2.1 ปัญหาและอุปสรรคที่ครูพบมากคือไม่มีเวลายืดสื่อการสอน เพราะว่ามีชั่วโมงสอนมาก ขาดงบประมาณค่าการจัดหาและผลิตสื่อการสอน

2.2.2 ครูต้องการความรู้ในการผลิตและใช้สื่อการสอน วัสดุเหลือใช้มาก¹

3. ด้านความช่วยเหลือและการสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการ ปัญหาด้านความช่วยเหลือและการสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการให้แก่ครูผู้สอนนั้น ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนเป็นปัญหามากที่สุด ปัญหานี้ นับเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกี่ยวข้องไปถึงปัญหา ข้อ 2.2 คือ ด้านความพร้อมในการจัดทำสื่อการเรียน ค่าย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะโรงเรียนขาดงบประมาณ หรืออาจจะเป็นเพราะครูใหญ่บางโรงเรียนไม่เข้าใจจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง และเกณฑ์การใช้หลักสูตรของหลักสูตรใหม่ และไม่จัดบริการให้เป็นไปตามเป้าหมาย หรืออาจจะเป็นเพราะครูใหญ่สนใจต่อการเรียนการสอนน้อยไปจึงไม่ทราบปัญหาของครูว่าต้องการอะไรบ้าง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า

3.1 ครูใหญ่ไม่เข้าใจเป้าหมาย หลักการ และไม่ บริหารบริการหลักสูตร ให้เป็นไปตามเป้าหมาย

3.2 การจัดทำสื่อการเรียนการสอน ครูใหญ่ไม่ใช้งบประมาณ ต้องออก
ทุนส่วนตัว

¹ แจ่มจันทร์ ปรีชาดิษฐ์, ปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ในการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ : แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า จ - ฉ.

3.3 ครูใหญ่ไม่ติดตามผล และไม่ให้ความช่วยเหลือในการเรียนการสอน¹

นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แจ่มจันทร์ ปรีชาวนิชย์ เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องการให้ปรับปรุงในเรื่องต่อไปนี้

ก. ต้องการให้กรมวิชาการ และ/หรือหน่วยงานเจ้าสังกัดทำสื่อการสอนที่ทางโรงเรียนทำเองไม่ได้ให้

ข. ต้องการให้วิทยาลัยเป็นแหล่งบริการค่านสื่อการสอนของโรงเรียนในจังหวัด

ค. จัดให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำปรึกษาแก่ครูในการใช้สื่อการสอน

ง. ต้องการให้ทางอำเภอหรือจังหวัดจัดงบประมาณค่านสื่อการสอนให้

จ. ต้องการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนที่เห็นคุณค่าของสื่อการสอน²

4. ปัญหาจากการที่ครูผู้สอนสอนตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ได้จากการออกแบบสอบถามปลายเปิด ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนยังไม่ค่อยเข้าใจแผนการสอนบางเรื่องในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ดังนี้

4.1 แผนการสอนคนตรี-นาฏศิลป์ เรื่องกิจกรรมเน้นจังหวะ (แผนการสอนที่ 1)

¹สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, ศึกษานิเทศก์, "รายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1," (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการศึกษา, 2522), อีศสำเนา.

²แจ่มจันทร์ ปรีชาวนิชย์, "ปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครู....," หน้าเดียวกัน.

ความคิดรวบยอด เกี่ยวกับลักษณะจังหวัด
จุดประสงค์ เกี่ยวกับ การเคลื่อนไหวตามจังหวัด
กิจกรรม เกี่ยวกับ การที่ครูและนักเรียนแสดงท่าทางต่าง ๆ ที่เน้น
 จังหวัด

คาบเวลา การเพิ่มเป็น 45 คาบ จากเดิม 35 คาบ

4.2 แผนการสอนพลศึกษา เรื่องการเล่นโลกโยน (แผนการสอนที่ 6)

กิจกรรม เกี่ยวกับเดินยี่ราฟ กระจายกระโดด

4.3 แผนการสอนจริยศึกษา มีอยู่ 2 แผนคือ

- แผนการสอนที่ 3 เรื่อง โลกไม่หยุดนิ่ง

กิจกรรม เกี่ยวกับจัดกิจกรรมที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ในเรื่องความ
 มีน้ำใจ ฯลฯ

- แผนการสอนที่ 8 เรื่อง ความจงรักภักดี

ความคิดรวบยอด เกี่ยวกับทุกคนมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งเอกราชอธิปไตยและ
 ความมั่นคงของชาติ

กิจกรรม เกี่ยวกับแสดงละครเรื่อง ความปลุกใจ ความรักชาติ ฯลฯ

สื่อการเรียน เกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตแสดงละคร

คาบเวลา ควรเพิ่มเป็น 2 คาบ จากเดิม 1 คาบ

จากผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับข้อมูลจากรายงานผลของศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ
 การ ซึ่งผู้วิจัยเป็นคนหนึ่งของคณะ ใ้ข้อกตติตามเก็บข้อมูลเพิ่มเติม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 โดยสัมภาษณ์จากครูผู้สอนโดยตรง เพื่อนำมาปรับปรุงแผนการสอน ป.5 ก่อนประกาศใช้จริง
 ทั่วประเทศในปี พ.ศ.2525 ระหว่างวันที่ 19-31 มกราคม 2524 ในโรงเรียนทดลองของ

เขตการศึกษา 5, 9, 11 และ 12 พบว่าโรงเรียนเทศบาลของเขตการศึกษาส่วนใหญ่โรงเรียน
ยังขาดครูผู้สอนที่มีความรู้ ความชำนาญในการสอนตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
และเมื่ออ่านตามแผนการสอนที่กรมวิชาการเขียนขึ้นมักจะพบว่า จุดประสงค์ที่เขียนไว้สูงหรือยาก
เกินไป ไม่จำกัดขอบเขตให้แน่ชัดลงไปว่าพฤติกรรมแค่ไหนจึงจะให้เด็กผ่าน เนื้อหาที่ระบุไว้
กว้างเกินไป ถ้าเป็นไปได้ควรระบุไว้ในภาคผนวกเพื่อ อี้อัครครูที่ไม่มีความรู้ด้านใดด้านหนึ่ง
โดยเฉพาะ กิจกรรมที่เสนอแนะบางครั้งก็ปฏิบัติไม่ได้ หรือบางครั้งเขียนไม่ชัดเจน และ
ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา ซึ่งปัญหาหลังมีเป็นส่วนน้อย สื่อการเรียนที่ระบุไว้ใน
แผนการสอนครูไม่สามารถจะจัดหาได้ และได้เสนอแนะว่าควรเขียนสื่อการเรียนในลักษณะ
กว้าง ๆ อย่างจำกัดเพียงอย่างเดียว หรือให้หมายเหตุว่า สามารถจัดสิ่งอื่นแทนได้ โดยให้เหมาะ
สมกับสภาพของท้องถิ่น การวัดผลครูผู้สอนบางโรงเรียนเท่านั้นต้องรับสอนทุกกลุ่มประสบการณ์
ดังนั้นจึงวัดผลด้วยการทดสอบข้อเขียนเป็นส่วนใหญ่ แต่บางครั้งก็ดูผลงานการปฏิบัติงานร่วมกับ
กับเพื่อน และพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกบ้างเป็นครั้งคราว ซึ่งเรื่องนี้ก็เป็นปัญหาและน่าเห็นใจ
ครูผู้สอน ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติได้เพียงเท่านี้ก็ถือว่าดีแล้ว ดังนั้นจึงเห็น
ว่าผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ของเขตต่าง ๆ ควรร่วมมือ และควรช่วยเหลือและแก้ไข
ปัญหาในเรื่องนี้ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ก็จะเป็นการดี ¹

ง. วิธีวัดผลตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ครูผู้สอนใช้กับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 จากผลการวิจัยพบว่า วิธีวัดผลตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
ซึ่งครูผู้สอนใช้มากที่สุดคือ สังเกตความตั้งใจ ความสนใจในขณะที่เรียน รองลงมาใช้วิธีตรวจ

¹กรมวิชาการ, รายงานติดตามผลและเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้
แผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างวันที่ 19 - 31 มกราคม 2524 ณ เขตการ
ศึกษา 5, 9, 11 และ 12 (อัครสำเนา)

ผลงาน สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก สันทนาและซักถาม ฯลฯ ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่เข้าใจวิธีการวัดผลตามหลักสูตรใหม่เป็นส่วนมาก จะเห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นของครูที่ตอบมาดังกล่าวข้างต้น มีครูผู้สอนเพียงบางคนเท่านั้นที่ยังใช้วิธีการทดสอบ ข้อเขียน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะครูผู้สอนกลุ่มดังกล่าวคงจะมีปัญหาทางด้านครอบครัวหรืออาจจะเป็นเพราะมีชั่วโมงการสอนมากจึงไม่มีเวลาพอที่จะคอยสังเกตพฤติกรรมเด็กหรือซักถามเด็กเป็นต้น แต่ก็มีสิ่งที่น่ายินดีต่อผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ สำนักการศึกษา ที่มีครูผู้สอนในสังกัดที่มีความพยายามตั้งใจสอน และใช้วิธีวัดผลที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วคือ การศึกษาเป็นรายบุคคล ซึ่งลักษณะการวัดผลวิธีนี้ตรงกับจุดประสงค์เฉพาะของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยมาก แต่ยังมีครูใช้วิธีนี้เพียงส่วนน้อยอาจจะเป็นเพราะต้องใช้เวลาและทุ่มเทงานสอนจริง ๆ จึงจะไคผล เรื่องนี้ผู้บริหารการศึกษาและศึกษาพิเศษ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครควรจะสนับสนุนและเอาใจใส่ครูประเภทนี้ให้มากเพื่อเป็นกำลังใจแก่ครูผู้สอน

จ. ข้อเสนอแนะ จากผลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยนั้น ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เห็นว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน เจ้าสังกัดที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า จุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและการวัดผลของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีกลุ่มประสบการณ์ย่อยใบบ้างที่ใช้ไค้อยู่แล้ว หรือส่วนใบบ้างที่ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางให้คณะปฏิบัติงานผู้เขียนแผนการสอน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของกรมวิชาการนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงแผนการสอน ชั้น ป. 1 - 4 ซึ่งจะจัดประชุมคณะปฏิบัติงานปรับปรุงแผนการสอนขึ้นประมาณต้นเดือนสิงหาคม 2524

2. ผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรจัดประชุมสัมมนาหรืออบรมเพิ่มเติมแก่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และครูผู้สอนพิเศษในเรื่องวิธีสอนตามแผนการสอนจริงศึกษาในส่วนที่เป็นบูรณาการไว้ ศิลปศึกษา ดนตรี-นาฏศิลป์ และพลศึกษา ตามลำดับ ลักษณะการจัดอบรมควรจัดเป็นแบบสัปดาห์ มีวิธีการสอนหลาย ๆ แบบไม่ควรเป็นแบบการถ่ายทอดความรู้บรรยายมากเกินไป และควรใช้ระยะเวลาการอบรมประมาณ 15 วัน เป็นอย่างน้อย จะช่วยให้ครูผู้สอนเข้าใจวิธีสอนมากขึ้น

3. ผู้บริหารการศึกษาทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ควรให้ความสำคัญ สนับสนุนและเอาใจใส่จัดหางบประมาณสำหรับจัดทำสื่อการเรียนการสอน มาใช้ประกอบบทเรียน โดยอาจจะจัดประชุมและเชิญวิทยากรมาอบรมเกี่ยวกับวิธีการจัดทำสื่อการเรียนที่มีราคาถูกลงและไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ

4. ผู้บริหารทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ควรให้กำลังใจและส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แก่ครูให้ปฏิบัติหน้าที่ตามจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง และเกณฑ์การใช้หลักสูตร โดยเฉพาะการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในแผนการสอน หากพบว่ามีความรู้ใดปฏิบัติได้เช่นนั้นควรยกย่องให้กำลังใจ ควรถือเป็นความดีความชอบพิเศษ ควรค่าต่อการเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งนี้จะได้เป็นองค์ประกอบสำคัญให้การใส่ใจหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์และนโยบายของราชการ

5. คณะปฏิบัติงานและคณะบรรณาธิการจึงเป็นผู้มีส่วนในการเขียนแผนการสอน ทุกครั้งที่เขียนแผนการสอนควรคำนึงถึงครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ ความชำนาญ เฉพาะแผนการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งอ่านแล้วสามารถเข้าใจและปฏิบัติได้ว่าจะต้องการอะไรบางอย่างในแผนการสอนนั้น ๆ และควรพยายามสอดแทรกเกร็ดความรู้ให้กับครูไว้มาก ๆ ในภาคผนวก

6. สถาบันฝึกหัดครู ควรร่วมมือกับผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะวิชา ติดตามผลให้คำแนะนำช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ครูที่สอนอย่าง

ใกล้ชิดและสม่ำเสมอ สถาบันฝึกหัดครูควรเป็นผู้มีบทบาทในด้านการวิจัย และติดตามผลพอสมควร ทั้งนี้ควรเน้นหนักการฝึกนักศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรและแผนการสอน โดยเฉพาะมีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ตามควรแก่ระดับการศึกษา หากทำได้เช่นนี้จะประหยัดงบประมาณอบรมครูได้มาก

7. สถาบันฝึกหัดครูควรเป็นแหล่งเผยแพร่แบบอย่างสื่อการเรียน นวัตกรรมทางการศึกษา ควรจัดสร้างศูนย์สื่อการเรียนเพื่อบริการสื่อการเรียนแก่จังหวัดที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของสถาบันฝึกหัดครูนั้น ๆ

ฉ. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้การวิจัยครั้งต่อไปเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด โดยเฉพาะกรมวิชาการและหน่วยงานต้นสังกัดโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะสำหรับผู้สนใจจะวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่และแผนการสอนดังนี้

1. การวิจัยครั้งต่อไปเกี่ยวกับการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรจะทำการวิจัยเป็นคณะ และศึกษาแผนการสอนกลุ่มประสบการณ์ย่อยของแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยให้ละเอียด โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างประชากรทุกเขตการศึกษาทั่วประเทศ และมอบให้แต่ละคนรับผิดชอบเฉพาะแผนการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ย่อย และเขตการศึกษาที่ตนทำการวิจัยทุกคน ถ้าทำได้ จะเป็นการช่วยให้การวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อกรมวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหาร และประเด็นสำคัญรายละเอียดของแผนการสอน

2. ควรทำการวิจัยแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3, 4, 5 และ 6 ต่อไป.

3. เนื่องจากจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 มีส่วนสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างกลุ่มประสบการณ์ ทั้ง 4 กลุ่ม จึงควรวิจัยแผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย คณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพทุกชั้นในโอกาสต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น.